

Jaarverslag 2018

vzw BIS - MSI asbl

Evolutie

4de Wereld congres van het IVV centraal in de planning van het jaar 2018

Pagina 2, 13

Partnerschappen

partnerbezoek uit Zuid-Afrika, Burundi en Senegal aan België van 19-23 maart 2018

Pagina 5

Fonds Sectoriels

Le projet visait à améliorer les conditions de travail des transformatrices

Pagina 15

Voorwoord, voorzitter vzw BIS, dhr. Olivier Valentin

2018, een belangrijk jaar voor de vakbeweging ... het 4de IVV Wereld Congres is doorgegaan van 1-7 december te Kopenhagen met de volgende sterke boodschap: “De eenheid van de internationale vakbonds beweging werd bezegeld met het engagement om, in internationale solidariteit, onze ledenbasis uit te breiden, onder andere door het beter organiseren van werknemers met preciaire of informele statuten in uiteenlopende sectoren.” Slechts door onze leden kan de macht om de regels te veranderen worden verzekerd!

Naast het IVV Congres kijkt de vzw BIS op internationaal niveau, samen met de ACLVB, uit naar de 100-jarige viering van de IAO in 2019. Wij geloven in de rol van deze unieke internationale instelling, met haar tripartiet overleg als fundamenteel uitgangspunt. Wij bevestigen onze steun aan de nieuwe IAO-conventie en de aanbevelingen rond Gender-geweld op het werk.

Als vakbond zetten wij onze schouders verder onder de Verenigde Naties Agenda 2030. Wij staan achter de boodschap “leave no-one behind”! Laat de werknemers niet achter, en stop met de goednieuwsshow. De SDG's zijn geen marketingstunt om overheden en bedrijven in een goed daglicht te plaatsen. Nee, de SDG's moeten het leven van alle mensen, inclusief de werknemers, verbeteren. En voor ons is de beste weg de sociale dialoog! Wij blijven pleiten voor de uitvoering van het Parijse Klimaatakkoord. Wij staan achter de IVV boodschap van “There are no jobs on a dead planet”! Een rechtvaardige transitie is nodig, niet enkel om tewerkstelling te verzekeren, maar ook om de gezondheid en veiligheid van de werknemers te garanderen in Zuid en Noord. Juist om die reden organiseerden we samen met onze partners een belangrijk zizevent tijdens het IVV Congres rond dit thema.

*“Vrijheid,
verantwoordelijkheid,
verdraagzaamheid &
solidariteit”*

*“Vrijheid,
verantwoordelijkheid,
verdraagzaamheid &
solidariteit”*

*“Vrijheid,
verantwoordelijkheid,
verdraagzaamheid &
solidariteit”*

*“Vrijheid,
verantwoordelijkheid,
verdraagzaamheid &
solidariteit”*

*“Vrijheid,
verantwoordelijkheid,
verdraagzaamheid &
solidariteit”*

*“Vrijheid,
verantwoordelijkheid,
verdraagzaamheid &
solidariteit”*

Evolutie in het jaar 2018

In het kader van de internationale agenda stond het 4de Wereld congres van het IVV centraal in de planning van het jaar 2018. De vzw BIS en haar partnerorganisaties richten zich op het kader dat de IVV in dit Congres voor de komende 4 jaar uitstippelde als vakbondsprioriteiten. De veranderende wereld van werk is een realiteit, net als de onstabiele in de sector van ontwikkelingssamenwerking...

Op de internationale agenda blijft de Verenigde Naties Agenda 2030, met de 17 Sustainable Development Goals (SDG's) een belangrijke invulling van de werking van de vzw BIS in het jaar 2018.

Maar, zoals vermeld in het voorwoord van onze voorzitter, staat voor het jaar 2018 het IVV 4de Wereld Congres centraal in onze agenda. Het Congres richtte zich op vier prioritaire pijlers:

1. Vrede, democratie & rechten
2. Reguleren van economische macht
3. Globale verschuiving - Rechtvaardige transitie
4. Gelijkheid

In het kader van het meerjarenprogramma van de vzw BIS is het van groot belang om met één stem te vechten voor een sociaal rechtvaardige wereld van het werk, niet enkel voor werknemers in het zuiden, maar ook in het noorden.

Om dit goed voor te bereiden heeft de vzw van 19-23 maart 2018 een grote partnermeeting te Brussel georganiseerd. Niet enkel om de krachtlijnen van de vakbonden voor het IVV Congres te overlopen, maar ook om vanuit de vzw BIS steun te geven aan capaciteitsversteking om het meerjarenprogramma tot een goed einde te brengen. Zo hebben wij ingezet op externe opleidingen rond een klimaatbeleid, monitoring van beleid, en sensibiliseringacties.

In het jaar 2018 werden we opnieuw geconfronteerd met een budgettaire verschuiving vanuit het kabinet van Minister De Croo. Voor de vzw BIS betekent dit een budgetverschuiving van 5,4% van het jaar 2018 naar het jaar 2020. Wij zullen afwachten of dit in het jaar 2020 ook effectief zal worden uitbetaald...

“onstabiele in de sector van ontwikkelingssamenwerking blijft aan de orde van de dag!”

Ook besliste de Minister in 2018, zonder enig overleg met de sector, om een nieuw wetsvoorstel op tafel te leggen ... terwijl we de afgelopen legislatuur al voortdurend werden meegesleurd van de ene hervorming naar de andere.

Dit wetsvoorstel is gekaderd in de Agenda 2030, maar staat vooral in het teken van de rol van privé sector in ontwikkeling en hoe de sector de “illegale migratiestromen” kan aanpakken. Door de val van de regering, en ondanks tal van pogingen van het kabinet om dit alsnog door te duwen, besliste Minister De Croo begin 2019 om dit wetsvoorstel terug te trekken... Wij blijven afwachten wat een nieuwe regering zal doen...

Gemeenschappelijk Strategisch Kader

Om het Gemeenschappelijke programma en de samenwerking met de andere Belgische actoren voor waardig werk (WW) goed te laten verlopen, hebben wij een vaste deelname aan het Coördinatie Platform Waardig Werk en verschillende werkgroepen. Dit ter uitvoering van het **Gemeenschappelijk Strategisch Kader (GSK)**. Hierbij aansluitend nemen wij ook elk jaar deel aan een strategische dialoog met DGD, zoals doorgegaan op 18 december 2018, om verantwoording af te leggen over:

- Synergie en gezamenlijk leren
- Ervaringen D3
- Gids met richtlijnen coherentie Waardig Werk
- Implicaties van kaderwet en SDG's op de rol van WW-actoren en private sector

Op basis van de besproken punten bevestigt DGD de meerwaarde van het GSK waardig werk voor de Belgische NGA's en de zuidpartners.

Tijdens deze dialoog werd tijd gemaakt voor een debat rond de private sector. Dit werd pertinent bevonden door beide partijen omdat het toelaat open met elkaar te discussiëren rond gemeenschappelijke uitdagingen, ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid en met wederzijds respect. Het verzekeren van waardig werk moet een voorwaarde zijn voor de financiering van private actoren. Wij stellen voor een matrix, zoals ontwikkeld door de IVV/TUDCN, als richtlijn te nemen.

Binnen het kader van de GSK gaat ook een leerproject rond milieu van start in 2019.

Vorbereiding tussentijdse externe evaluatie

In het KB van september 2016 voorziet de regelgeving dat alle meerjarenprogramma's een tussentijdse externe evaluatie moeten inplannen in het jaar 2019. In het kader van het gemeenschappelijke programma tussen de vzw BIS, IIAW (ACV) en WSM, hebben wij in 2018 een stuurgroep opgericht om dit proces te begeleiden en de referentietermen op te maken voor deze evaluatie.

De evaluatie richt zich op de programma-acties rond capaciteitsversterkende strategieën met het oog op **succesvolle beleidsbeïnvloeding**. DGD en de DBE zijn akkoord gegaan met de invalshoek van de evaluatievragen voor de tussentijdse evaluatie. Op basis van deze goedkeuring hebben wij eind 2018 een oproep tot offertes gelanceerd.

Charters...

In het jaar 2018 verschenen in het nieuws een aantal negatieve berichten aangaande onethisch optreden van bepaalde NGO's in het zuiden. Om dit tegen te gaan verplichtte het kabinet ontwikkelingssamenwerking alle actoren om een integriteitscharter te ondertekenen. De vzw BIS ondertekende dit charter op een RvB/AV van 12 juni 2018.

Voor het jaar 2018 heeft de vzw geen meldingen i.v.m. integriteitsschendingen ontvangen.

Hiernaast werd er ook beslist om de actoren in de sector een gendercharter te laten ondertekenen. Ook hiertoe heeft de vzw BIS een engagement genomen.

Institutionele Dialoog

Als verantwoording hadden wij op 19 juni 2018 onze 2de institutionele dialoog met de overheid om toelichting te geven aangaande:

- De institutionele en organisatorische evolutie
- Opvolging van de erkenningsevoluties
- Toezicht op en controle van het programma
- De interne en externe coherentie

We trokken de volgende conclusies. De vzw BIS:

- bevestigt dat ze, zoals ze nu reeds doet, in haar 5-jarentraject positief blijft verder werken op de verbeteracties die uit de screening naar voren kwamen.
- beheert haar risico's goed, met de nodige zorg voor overleg, zeker wat betreft een fragiel land zoals Burundi
- geeft aan dat ze een dialoog over het Integriteitscharter met haar partnerorganisaties zal opstarten en hun engagement hiertoe zal vragen
- DGD is positief over de aangetoonde inspanningen van vzw BIS om gebruik te maken van synergiën met andere organisaties en om, ook als kleine organisatie, samenwerkingen na te streven.

Partnerschappen: Zuid-Afrika, Burundi en Senegal

Algemeen

Voor het vijfjarenprogramma 2017-2021 werken wij op de **pijler van sociale dialoog** om waardig werk voor werknemers te bekomen. Hiertoe geven wij speciale aandacht aan vrouwen en jongeren. *Elke partnerorganisatie van de vzw BIS is verantwoordelijk om, anders dan in de vorige meerjarenprogramma's, gezamenlijk bij te dragen aan het behalen van één specifieke doelstelling. Hiertoe moeten ze over de 5 jaar werken aan de volgende 3 resultaten:*

Resultaat 1	<ul style="list-style-type: none">• Structurele en menselijke onderhandelingscapaciteiten voor/van de doelgroepen en verantwoordelijken bij de vakbondspartners zijn versterkt
Resultaat 2	<ul style="list-style-type: none">• De representativiteit, interne participatie en financiële autonomie van de vakbondspartners zijn versterkt
Resultaat 3	<ul style="list-style-type: none">• Capaciteiten voor lobbywerk en politieke acties op continentaal en internationaal niveau, van de vakbondspartners zijn i.s.m. inter-syndicale & andere pertinente actoren versterkt

Op basis van de **theorie van verandering** van het programma willen wij d.m.v. capaciteitsversterking op organisatorisch (betere dienstverlening & structuren) en institutioneel (netwerken & lobby-acties) niveau, impact hebben op de werkomstandigheden van kwetsbare werknemers in de formele en informele economie.

Seminarie: Rechtvaardige transitie

Van 28 augustus tot 1 september kwamen vertegenwoordigers van 41 vakbonden, hoofdzakelijk uit Afrika maar ook uit Latijns-Amerika en Azië bijeen in Cotonou, Benin, om zich te buigen over het vraagstuk van de rechtvaardige transitie tijdens een seminarie georganiseerd door ACLVB, ACV, Wereldsolidariteit en ITUC/Africa. Na input van de IAO en het Internationaal VakVerbond over klimaatverandering en transitie, wisselden ze tijdens dit seminarie goede praktijken uit hun eigen, zeer uiteenlopende landen uit. Al onze partners waren gevraagd om hun ervaringen voor te stellen aan de andere deelnemers. Zo stelden de vertegenwoordigers van COSATU hun verworvenheden op het niveau van nationale actieplannen in Zuid-Afrika, maar ook op het niveau van Veiligheid en Gezondheid op het werk voor; onze Burundese en Senegalese partner konden eveneens hun nationale uitdagingen en realisaties toelichten - in beide gevallen lag de nadruk enerzijds op bewustmaking van de eigen achterban en beleidsmakers, en anderzijds op het uitbreiden van de sociale dialoog om ook milieu-elementen te bespreken.

Na drie dagen van studie en uitwisseling, kwamen de verzamelde vakbonden tot gemeenschappelijke eisen, engagementen en standpunten, die werden vastgelegd in de Verklaring van Cotonou voor een Rechtvaardige Transitie naar een sociaal en ecologisch duurzame samenleving voor allen. Zo engageerden vakbonden zich o.a. om de werknemers die het meest door klimaatverandering (en -aanpassing) zijn bedreigd te organiseren, om binnen en buiten het sociaal overleg sociale beschermingsmaatregelen die inkomensverlies door de transitie opvangen te verdedigen, om in hun schoot expertise-kernen op te richten of om te pleiten voor investeringen en omscholing met het oog op groene en waardige jobs.

Partnerbezoek in Brussel

In het kader van het vijfjarenprogramma 2017-2021 brachten de partnerorganisaties uit Zuid-Afrika, Burundi en Senegal een bezoek aan België van 19-23 maart 2018 om de programma-implementering van de komende jaren verder uit te werken, en om de kennisuitwisseling en het wederzijds leren te verdiepen.

Dhr. Olivier Valentin, Nationaal Secretaris ACLVB en voorzitter vzw BIS, zei tijdens de openings sessie van onze meeting: *“Door ons partnerschap versterken we de solidariteit tussen werknemers, leren wij van elkaar en delen wij goede praktijken. Wij ijveren voor een sterke sociale dialoog, die een kernelement vormt in de Waardig Werk Agenda van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO). Wij vechten voor de werknemers en werkneemsters in kwetsbare jobs en voor diegenen in de informele economie”*

Leren van elkaar

Als kernthema in ons programma staat de IAO aanbeveling 204 (R204), met name de transitie van de informele naar de formele economie. Aangaande de implementatie van aanbeveling 204 heeft onze partnerorganisatie in Zuid-Afrika COSATU veel kennis opgebouwd. Deze kennis hebben ze nu gedeeld met hun collega's uit Senegal en Burundi. Zo heeft COSATU een duidelijke en gedocumenteerde procedure gepresenteerd omtrent het volgende:

- Opstart van een consultatieronde en vaststelling van de verschillende noden van diverse stakeholders
- Inbedding van de IAO-aanbeveling in de nationale sociale dialoog

- Referentietermen van de nationale werkgroep betrokken bij de implementatie van IAO-aanbeveling 204
- Samenwerking met technische experts zoals de IAO maar ook andere civiele maatschappij-organisaties
- Bekomen van een plaats voor de werknemers uit de informele economie aan de tafel van sociale dialoog.

Capaciteit opbouw

Ook gaven wij de nodige aandacht aan capaciteitsversterking gedurende een werksessie rond een model dat de kernelementen voor capaciteitsopbouw binnen een vakbondsorganisatie aankaart. Dit model, genaamd “Trade Union Organisational Capacity-Tool” is ontwikkeld door de TUDCN (Trade Union Development Cooperation netwerk), een vakbondsnetwerk van het Internationaal Vakverbond (IVV). De partnerorganisaties kunnen deze tool gebruiken om te meten hoe ons vijfjarenprogramma verandering in de eigen organisatie heeft mogelijk gemaakt.

Naast de technische kant aangaande capaciteitsopbouw, hebben wij ook voorzien in twee thematische opleidingen: een opleiding rond milieu en de rol die vakbonden hierin kunnen spelen, en een vorming over de monitoring en evaluatie aangaande de impact van ons vakbondslobby- en beleidswerk.

Welke meerwaarde kunnen vakbonden aan elkaar bieden?

Door een betere samenwerking vergroten wij de impact van onze lobbyacties, dragen wij bij tot een meer coherente vakbonds aanpak en verhogen wij de representativiteit van de werknemers via sociale dialoog!

Zuid-Afrika

De focus ligt voor de samenwerking in Zuid-Afrika op de strijd voor een leefbaar minimumloon en betere werkomstandigheden voor alle werknemers, ook voor de preciaire sectoren. Regeringen zouden gehoor moeten geven aan de oproep van werkende vrouwen en mannen om menswaardige lonen, en veilige en werkzekere jobs. Dit betekent dat de minimumlonen voldoende hoog moeten liggen om een fatsoenlijke levensstandaard te garanderen. Alle werknemers hebben het recht op vereniging en op het afsluiten van collectieve overeenkomsten.

COSATU

(Congress of South African Trade Unions)

In Zuid-Afrika heeft men in 2018 te kampen met een werkloosheidsgraad van 27,2%, 4 keer zo hoog als in België, terwijl daar amper een werkloosheidsuitkering is. Het is overduidelijk dat er vele andere economische krachten aan het werk zijn die deze werkloosheid verklaren. In Zuid-Afrika ging van 17-20 september 2018 het 13de nationale congres van de ACLVB/BIS partnerorganisatie COSATU door, om betere arbeidscondities in een veranderende wereld van werk te bespreken.

Één jaar en dan niks meer...

De arbeidsdeal die de Zuid-Afrikaanse vakbonden van de overheid verkregen werd begin oktober 2018 behandeld tijdens een "job summit". In de aanloop naar deze top hebben de vakbonden een lange strijd gevoerd om de werkloosheidsuitkering voor de Zuid-Afrikaanse werknemers te verbeteren. In 2018 is de periode voor werkloosheidsvergoeding in Zuid-Afrika opgetrokken van 8 maanden naar maximaal 1 jaar... niet bepaald de grote overwinning waarop de vakbonden hadden gehoopt, maar toch een (kleine) stap vooruit. Elke werknemer betaalt 1% van het salaris aan een fonds en werkgevers matchen dit met 1%, zodat er een maandelijkse bijdrage van 2% is.

Nationaal Minimum loon een feit!

De nood aan een nationaal minimumloon is hoger dan ooit. Na strijd vanaf het ontstaan van COSATU in 1985 heeft het Zuid-Afrikaanse parlement eind 2018 een wetsontwerp aangenomen om vanaf 1/1/2019 een minimumloon van 3500 rand per maand (235 euro) in de nationale wetgeving vast te leggen!! Dit is een zeer grote overwinning voor de vakbonden!

Promotie van waardig Werk

Voor het jaar 2018 heeft COSATU in haar partnerschapsprogramma met de vzw BIS de focus gelegd op:

1. De problematiek van niet-gestandaardiseerde vormen van arbeid op de sociale dialoog-agenda plaatsen, met focus op een nationaal minimumloon in Zuid-Afrika
2. Haar eigen interne werking & structuren beter af te stemmen op de noden van nieuwe vormen van tewerkstelling & arbeidstypes
3. Betere samenwerking op nationaal, regionaal en internationaal niveau om de IAO Waardig Werk Agenda te promoten

Om de bovenstaande acties aan te pakken heeft COSATU in 2018 enkele hoogtepunten te melden:

COSATU REMAINS A GIANT FEDERATION

Today in South Africa, there is not a single organisation or institution that can claim to have defended the vulnerable workers and the poor better than COSATU.

- We remain the biggest workers' formation and we shall continue to grow our numbers by organising the unorganised and being the voice of the voiceless.
- In pursue of our relentless struggle to improve the conditions of workers, we led and won the campaign to defend Collective Bargaining and the Legislated National Minimum Wage
- 1. **Recommendation 204 on the Formalisation of the Informal Economy**
Recommendation 204 (R204) on the Formalisation of the Informal Economy was adopted by International Labour Conference (ILC) in June 2015. The recommendation ensures the protection of workers' rights in the Informal Economy through social protection and advocating for decent working conditions.
Specific Clauses in Recommendation 204 of importance to Workers
 - The recommendation includes all units of economic activities such as cooperatives, social and solidarity organisations, and also all workers including own account workers, wage workers, domestic workers and workers in subcontracting and supply chains.
- R204 is a tool to be used by the informal workers to claim their rights, as well as for trade unions and other organisations organising in the informal economy to support the formalisation of the informal economy as part of the Decent Work Campaign.
- R204 seeks to prevent the informalisation of formal economy jobs.
- R204 seeks to help low-income households, disadvantaged persons to escape poverty and access work, and put in place labour migration policies that protect the rights of migrant workers.
- Adequate and appropriate system of inspection extended to the informal economy in order to protect workers.
- 2. **National Minimum Wage (NMW) a Huge Victory for Workers**
COSATU has fought and ensured that we have a legislated universal National Minimum Wage of R20 an hour (R3 464 a month for 40 hours a week, and R3 897 a month for 45 hours a week).
The NMW will boost wages of 47% (6 Million) of workers who earn less than R20 per hour.
The new Law provides for temporary exceptions to the

IAO aanbeveling 204

- 2 Vulnerable Workers Task Team (VWTT)-meetings georganiseerd op 15/02/2018 & 25/06/2018
- Campagne-Comité op 8/02/2018, bespreking van R204 campagne materiaal (pamflet & video)
- Campagne-Comité meeting op 18-19 april 2018, opvolging van de R204 roll-out
- International Relationship Committee meeting op 14/03/2018
- R204 Workshop ILO aangaande de R204 op 25-27 maart 2018
- Workshop - Youth forum, 56 deelnemers 20/04/2018
- Vertaling van het 'Kwetsbare werkers' pamflet in 8 talen
- COSATU International Summit, 11-13 juli 2018, met 100 deelnemers
- Provinciale uitrol van R204 te Limpopo, WWTT, 4/07/2018
- Gender & South-South Cooperation workshop Gauteng Provincie, 18-21 december (JHB)
- *Vulnerable Workers Reqrutment* event 4/10/2018, Limpopo met 65 deelnemers
- Young Workers Forum 7/08-8/08, Johannesburg
- COSATU neemt deel aan het IIAW seminarie aangaande sociale bescherming & gender gelijkheid van, 6-10 nov in Johannesburg
- Deelname aan het Side Event van de 3 Belgische vakbonden op het 4e ITUC Wereldcongres in Kopenhagen en op het Just Transition Seminar in Benin.

COSATU 13de Nationale Congres

Met bijna 2000 afgevaardigden ging in Zuid-Afrika van 17-20 september 2018 het 13de nationale congres van COSATU door, om betere arbeidscondities in een veranderende wereld van werk te bespreken. COSATU wordt geconfronteerd met vele uitdagingen zoals dalende ledencijfers, een zwakke Zuid-Afrikaanse economie en hoge werkloosheidcijfers.

Tijdens dit congres werd Zingiswa Losi, de eerste vrouwelijke voorzitter, verkozen. In het kader van gendergelijkheid is dit zeker een grote stap vooruit. Maar ook werd de voorzitter van onze partnerorganisatie SACCAWU, eveneens een vrouw, verkozen tot "adjunct president" van COSATU. Hiernaast geeft de Congres richting aan COSATU en haar affiliaties aangaande o.a.:

- Versterking van COSATU & haar affiliaties
- Samenwerking met civiele maatschappij
- De strijd om een leefbaar loon, verdediging van tewerkstelling in een veranderende wereld van werk, veiligheid & gezondheid op de werkvloer en bevordering van internationale solidariteit.

COSATU Theo Steele talking about informal sector and Recommendation 204

COSATU actie: Stop geweld tegen vrouwen! Strijd voor een IAO Conventie en aanbeveling!

Voor het jaar 2018 geeft COSATU ook extra aandacht aan de promotie van IAO aanbeveling 204 onder de kwetsbare werkers. Zo heeft COSATU een informatie video opgenomen en een pamflet verspreid om alles rond de aanbeveling 204 op een rijtje te zetten!

SACCAWU

(South African Commercial, Catering and Allied Workers Union)

SACCAWU, als een van de 21 sectorale affiliaties van COSATU met 171.000 leden, zal een rol spelen om gespecialiseerde kennis in te brengen over de verschillende sectoren waar zij werknemers organiseren. Dit om de arbeidsomstandigheden van de kwetsbare werknemers te verbeteren.

Zij zullen investeren in training en empowerment, met name van hun vrouwelijke en jeugdonderhandelaars om die werknemers beter te vertegenwoordigen en te verdedigen. Zij zullen hun representativiteit versterken met de nadruk op de hotel/horecasector om sociale voordelen door middel van sociale dialoog ook aan kwetsbare groepen zoals deeltijdswerknemers te geven. Zij zullen samen met COSATU en andere sociale bewegingsorganisaties lobbyen om een nationaal minimumloon aan alle Zuid-Afrikaanse werknemers te verkrijgen.

Gezien de moeilijke economische context in Zuid-Afrika staat het jaar 2018 steeds voor SACCAWU in het teken van herstructureringen, het sluiten van bedrijven in hun sector en de vele stakingsacties. Samen met COSATU, heeft SACCAWU gevecht voor de implementatie van een nationaal minimum loon.

Voor het jaar 2018 heeft SACCAWU eveneens als COSATU in haar partnerschapsprogramma met de vzw BIS de focus gelegd op:

- De problematiek van niet-gestandaardiseerde vormen van arbeid op de sociale dialoog agenda te plaatsen, met focus op een nationaal minimumloon in Zuid-Afrika
- Haar eigen interne werking & structuren beter af te stemmen op de noden van nieuwe vormen van tewerkstelling & arbeidstypes
- Betere samenwerking op nationaal, regionaal en internationale niveau om de IAO Waardig Werk Agenda te promoten

Om de bovenstaande acties aan te pakken heeft SACCAWU in 2018 enkele hoogtepunten te melden:

- Een collectief onderhandelingsworkshop, met 160 deelnemers georganiseerd om de huidige collectieve overeenkomsten na te kijken en de vakbondsonderhandelaars te helpen met de afstemming op de nieuwe wetgeving rond het nationale minimumloon op sectoraal niveau.

@COSATU Today @_cosatu · May 18

The national #minimumwage is regarded by COSATU as a sprinboard to eradicate income #inequalities which enhances the struggle towards getting a #livingwage...Dept of Labor making presentation to SACCAWU CEC on the minimum the National Minimum Wage Bill #decentwork #livingwage

- Twee OCCBU (*Organising, campaigns & collective bargaining unit*) workshop met 120 deelnemers om niet-gestandaardiseerde tewerkgestelden beter te vertegenwoordigen in collectieve onderhandelingen door vakbondsafgevaardigden.
- Provinciale workshops georganiseerd door de NEDCOM (*National Educatie Comité*) die de noden mappen rond opleidingsmateriaal gefocust op niet-gestandaardiseerde vormen van tewerkstelling.
- Onderhandelingen opgestart aangaande veilig woon-werk vervoer voor leden met *late-shifts*.
- Actievoeren tegen alle vormen van gender geweld.

BURUNDI

Au Burundi, un des pays les plus pauvres du monde où le régime autocratique a miné l'Etat de droit, les droits de l'homme et les libertés civiles, la Confédération des Syndicats du Burundi et quatre de ses fédérations affiliées (FNTT-SI, FNTMI, FNTAA, FNTD), organisent des travailleurs de l'économie informelle afin d'ouvrir et maintenir le dialogue social en vue d'améliorer les conditions de travail et de vie de ces derniers.

La coopération pluriannuelle que nous poursuivons avec ces partenaires syndicaux s'articule autour de trois axes : le renforcement des capacités de négociation dans ce dialogue social à plusieurs niveaux, le renforcement de la représentativité des organisations syndicales et de leur capacité de gestion, et l'action politique (plaidoyer) auprès des autorités et autres parties prenantes concernant les enjeux climatiques et la Recommandation 204 de l'OIT visant la transition de l'économie informelle à l'économie formelle (R204).

Face à la répression étatique ...

2018 fut une année de fortes turbulences politiques au Burundi : depuis que le président Nkurunziza a brigué un troisième mandat en 2015, il cherche à se maintenir au pouvoir en instaurant un climat de violence politique, y inclus envers les acteurs de la société civile, et en altérant la constitution. En mai, un référendum constitutionnel marqué par une recrudescence de la violence politique, consacrait la mainmise sur l'Etat du parti au pouvoir.

La deuxième moitié de l'année a vu un rétrécissement progressif de la société civile, culminant dans des lourdes peines de prison pour des défenseurs des droits de l'homme et l'interdiction de fonctionner d'une grande partie des ONG internationales

... les syndicats persistent ...

Ceci nonobstant, les syndicats qui, quoique vilipendés par les porte-paroles du régime, n'étaient pas touchés par la nouvelle loi sur les ONG et ont réussi à continuer leur action en invoquant les libertés syndicales. Ainsi, en dehors des activités ordinaires, des actions et des grèves locales en réaction aux vicissitudes économiques, des formations et des ateliers à

l'intention des responsables locaux, des affiliés et des travailleurs non-organisés ont pu être organisés dans les chefs-lieux de toutes les provinces du Burundi.

Atelier de renforcement de capacités, Bujumbura

Ces activités locales visaient avant tout une représentativité augmentée à travers des campagnes d'affiliation. Les visites sur les lieux permettent également le renforcement de capacités de gestion des structures provinciales, notamment les comités femmes et jeunes, les permanences sectorielles mais aussi les « guichets de l'informel » spécialisés dans l'appui des affiliés de l'économie informelle, et les structures d'autonomisation syndicales, qui génèrent des revenus (sous forme de coopératives) pour financer le fonctionnement du syndicat au niveau provincial.

Au niveau national, nos partenaires ont également pu exécuter leurs activités de renforcement de capacités. Des responsables syndicaux, des négociateurs désignés par les différentes fédérations sectorielles, les responsables des comités des femmes et des jeunes se retrouvent régulièrement à la capitale Bujumbura pour des ateliers et des formations en gestion syndicale. Le Burundi a plus ou moins la même taille que la Belgique, sauf que se rendre à ces réunions constitue une véritable expédition pour ceux et celles qui viennent des provinces frontalières vu l'état des routes! Ceci a permis d'introduire des systèmes digitalisés de suivi et de monitoring interne.

Plus encore que ces questions organisationnelles, les séminaires et les formations nationaux mettent en exergue les défis et les promesses du dialogue social. Ainsi, ils contribuent également à la représentativité du syndicat (en augmentant le nombre de négociateurs

féminins et/ou jeunes), et plus encore au développement de capacités en négociation.

Lors du IIIe congrès ordinaire de la FNNT-SI, le président, le bureau et le responsable du programme furent réélus

Les échanges entre responsables syndicaux au niveau national permettent également de développer des cahiers de revendications sectoriels et nationaux, et par après d'échanger astuces et bonnes pratiques quant à leur promotion et négociation.

- Ainsi, la FNNT-SI et les 3 autres fédérations de l'informel ont pu réaliser, dans le cadre de notre coopération, 180 formations et/ou réunions aux niveaux national et provinciaux
- Au total, au cours de l'année 2018, 9.441 participations à ces activités ont été enregistrées
- Plus spécifiquement, au cours de 2018, 3.236 personnes ont suivi les formations destinées aux responsables syndicaux qui relèvent de l'objectif de renforcement de capacités (de négociation, de gestion interne) et visent la plus grande représentativité de ces syndicats.
 - Sur ces 3.236 responsables formés, au moins un tiers étaient des femmes
 - Nos partenaires burundais ont, à l'instar de tous les syndicats dans le monde, plus de difficultés à motiver des jeunes à prendre des postes responsables ; environ un participant aux formations pour responsables syndicaux sur six avait moins de 35 ans. Cette difficulté à motiver la nouvelle génération à prendre des postes de responsabilité s'explique certainement aussi par le contexte répressif du Burundi.

... et sont écoutés !

Bien qu'elles soient parfois décriées comme antipatriotiques, par exemple quand elles se sont opposées aux différentes « contributions volontaires » qui sont exigées de la population, les organisations syndicales ont pu garder leur place à la table du dialogue social national. Tout en représentant les travailleurs de l'économie formelle et informelle, elles ont participé à un processus de révision du code du travail, voir l'ont animé.

Grâce à leur travail de plaidoyer auprès de différentes parties prenantes, comme les administrations compétentes ou l'Association des Employeurs du Burundi, et aux revendications présentées jusqu'au niveau de la présidence, ce processus a prêté attention aux travailleurs de l'économie informelle. A l'heure actuelle, il est prévu qu'une loi régissant l'économie informelle sera préparée et promulguée ce qui, dans le sens de la R204, constituerait un grand pas vers la formalisation d'un grand nombre de métiers.

Mais face aux difficultés et tracasseries quotidiennes auxquelles les travailleurs et travailleuses de l'économie informelle se voient confrontés comme en témoigne la récente exécution sommaire d'un conducteur de taxi-vélo par un policier, parce que celui-ci avait résisté la confiscation arbitraire de son vélo - l'intervention des syndicats dans la résolution de conflits, idéalement dans le cadre du dialogue social ou au moins sous une forme de concertation est demandée à tous les niveaux.

Ainsi, forts des formations suivies, des responsables syndicaux sont intervenus de manière formelle dans 107 conflits en 2018. Si une partie de ces conflits n'ont pas encore été résolus, la plupart (64%) ont trouvé l'issue souhaitée du côté syndical.

Suite à leur participation au séminaire international sur la transition juste à Cotonou (voir p14), les deux confédérations syndicales burundaises ont, en front commun, développé une stratégie environnementale conjointe en fin d'année 2018. Celle-ci confirme l'importance que les syndicats doivent accorder au changement climatique et à la transition juste. Cette stratégie permettra de mieux structurer le plaidoyer, et ambitionne d'inclure les défis environnementaux dans le dialogue social et d'en traiter dans les organes gestion des institutions de protection sociale, dans l'espoir de rendre celles-ci non seulement ouvertes aux travailleurs de l'économie informelle, mais également aux victimes du changement climatique.

Et de trois! Cette fin d'année 2018 est marquée par le plébiscite à l'unanimité de Mody Guiro au poste de Secrétaire général de la Confédération Nationale des Travailleurs du Sénégal (CNTS). Seul candidat à sa propre succession, il a été reconduit pour un 3ème mandat de 5 ans lors du 11e Congrès confédéral organisé le week-end du 17 et 18 novembre au Grand Théâtre national de Dakar sous le thème : "Le futur du travail et l'avenir des syndicats". Les congressistes réunis étaient entre autres, les leaders syndicaux des organisations de base de la CNTS, les membres des bureaux régionaux, les membres des comités des femmes et des jeunes. Des leaders syndicaux venus d'Afrique, d'Asie, d'Europe et d'Amérique mais aussi nationaux, l'intersyndical de la coalition, ont également fait le déplacement pour témoigner leur solidarité à la CNTS. De même, une délégation de la Confédération Syndicale Internationale (CSI) était présente avec à sa tête le secrétaire général adjoint Mamadou Diallo dont la centrale de base est la CNTS et le secrétaire général de la CSI-Afrique M. Kwasi Adu.

La cérémonie présidée par le premier Ministre du Sénégal, Mahammed Boun Abdallah Dionne, a été l'occasion de décerner une distinction honorifique à Monsieur Mouhamadou Makhtar Cissé, Directeur général de la société nationale d'électricité (SENELEC) pour son acte en faveur des 493 contractuels de l'entreprise qu'il a réintégré en CDI, une action pour les travailleurs d'apprécier les efforts menés par cet employeur pour instaurer au sein de sa communauté un climat social basé sur la confiance et l'intérêt général. Tous les délégués sont d'accords que cette victoire est légitimée par les résultats positifs des différentes actions menées par la CNTS au cours du mandat précédent que ce soit sur le plan local, national, régional et international. Des résultats qui maintiennent la CNTS au premier rang de l'échiquier social sénégalais. Relevons que les activités organisées en prélude du congrès sur la communication syndicale, le secteur informel, l'emploi des jeunes et le pacte mondial sur la migration témoignent des préoccupations essentielles de la centrale.

Un Programme Pays pour le Travail Décent (PPTD) de deuxième génération 2018-2022 a été élaboré, de manière consensuelle, par les mandants tripartites pour résorber le déficit de travail décent.

Vers la formalisation de l'économie informelle...

Les activités de synergie et complémentarité entamées au début du programme en 2017 avec Solidarité Mondiale (WSM) se sont poursuivies en 2018. Afin d'organiser la promotion des priorités au sein de la recommandation 204 de l'OIT pour les travailleurs et travailleuses vulnérables, un atelier sur l'élaboration des priorités et leurs validation a été organisé. De même, un groupe de travail sur la R204 constitué de membres des unités de gestion des 2 programmes mais aussi du coordinateur du Réseau National Multi-acteurs de Protection Sociale (RENAMPS) a été mis en place.

Ainsi, des stratégies et un plan d'action national ont été dressés afin de mener ensemble les plaidoyers. L'atelier pré-congrès sur « le futur du travail et l'avenir du syndicat : cas de l'économie informelle », a permis de mettre en exergue les réalisations de la CNTS dans ce secteur et il en est résulté une demande du Ministère en charge de l'économie informelle de créer un groupe de travail national sur l'implémentation de la R204 avec le Ministère du travail et la société civile. Il devra être mis en place courant 2019.

Le salaire minimum revalorisé pour la première fois depuis 1996...

Suite au constat d'une situation de tension sociale dans tous les secteurs, la CNTS a organisé une marche nationale le 23 janvier 2018 afin d'attirer l'attention des pouvoirs publics sur cette situation sociale et exiger l'augmentation du salaire minimum.

Cette action a permis la reprise des négociations avec les partenaires sociaux qui a abouti à un accord pour porter le Salaire Minimum Interprofessionnel Garanti (SMIG) à une valorisation et donc une hausse de 44,8 % en 2018. On devrait également continuer de noter une augmentation en 2019 ainsi qu'une amélioration des pensions de retraite. Le protocole d'accord relatif à cette revalorisation du SMIG mais aussi du Salaire minimum agricole garanti (SMAG) a été signé, aux termes de négociations entamées, il y a deux ans, entre les organisations syndicales et patronales les plus représentatives.

“ La réduction du taux de pauvreté a quasiment stagné à partir de 2005 pour atteindre 46,7% en 2011. ”

La dernière augmentation du SMIG horaire et du SMAG remontait à 1996. Une stagnation qui pesait sur la paupérisation des travailleurs sénégalais. Néanmoins, cette revalorisation des minima salariaux depuis plus de 20 ans n'est qu'un premier pas dans cette revendication car elle aura un impact limité sur le secteur informel qui emploie néanmoins 90% de la main d'œuvre au Sénégal. Pour ces travailleurs et travailleuses de l'informel les notions de SMIG et SMAG sont, par essence, non respectées...

Réalisations 2018

L'année 2018 a été soldée par les activités suivantes :

- Des visites de terrain dans les 14 régions du Sénégal, 14 Assemblées Générales organisées et 14 rencontres sur les conflits de terrain
- Mise en place de 7 comités consultatifs régionaux (CSR) et fonctionnement des 14 CSR
- 30 délégués syndicaux de terrain et 32 délégués permanents (sectoriels et nationaux) ont été formés à organiser la consultation avec la base
- 30 responsables sectoriels nationaux ont reçu une formation sur les capacités de gestion de cotisations et du développement financier
- 29 responsables sectoriels nationaux ont été formés à la gestion des travailleurs de l'économie informelle
- 30 permanents de l'informel ont reçu une formation sur le rôle des femmes et des jeunes dans le dialogue social
- 29 permanents de l'informel formés aux techniques de négociation nationales
- 29 délégués syndicaux de l'informel ont suivi une formation ICT sur les bases de données
- 33 responsables syndicales ont été formées à assurer une stratégie d'accès et d'autonomie du leadership féminin et 31 responsables syndicaux ont été formés à assurer une stratégie d'accès et d'autonomie du leadership jeune
- 100 permanents et délégués syndicaux ont été sensibilisés et formés sur les impacts du changement climatique sur la SST et les revenus des travailleurs.
- Une consultation sur les contrats types des métiers de l'informel au Sénégal
- Participation au Side-event des 3 syndicats belges au 4ème congrès mondial de la CSI à Copenhague et au Séminaire régional sur la Transition juste au Bénin.

4de Wereld congres van het IVV

Onder het thema van "De macht van werknemers uitbouwen: verander de regels" kwamen 1200 vakbondsafgevaardigden uit meer dan 130 landen bijeen in Kopenhagen (Denemarken) van 2 tot 7 december voor het 4de Wereld Congres van het Internationale Vakverbond (IVV). Het Internationale Vakverbond is de grootste democratische organisatie ter wereld; ze vertegenwoordigt 207 miljoen werknemers en 331 nationale vakbondscentra. Het IVV-Congres focuste op de volgende vier prioriteiten:

1. Vrede, democratie & rechten, met aandacht voor meer solidariteit, fundamentele standaarden, het stakingsrecht en veiligheid en gezondheid op de werkvloer.
2. Reguleren van economische macht; gericht op een nieuw model van wereldhandel, eerlijke fiscaliteit, leefbare lonen en vechten tegen de hebzucht van bedrijven
3. Globale verandering - rechtvaardige transitie in het licht van nieuwe technologieën, arbeidsorganisatie en klimaatverandering.
4. Gelijkheid, gericht op gendergelijkheid, kwetsbare werknemers, migratie en jongeren

Side event: klimaatverandering, een vakbondsantwoord

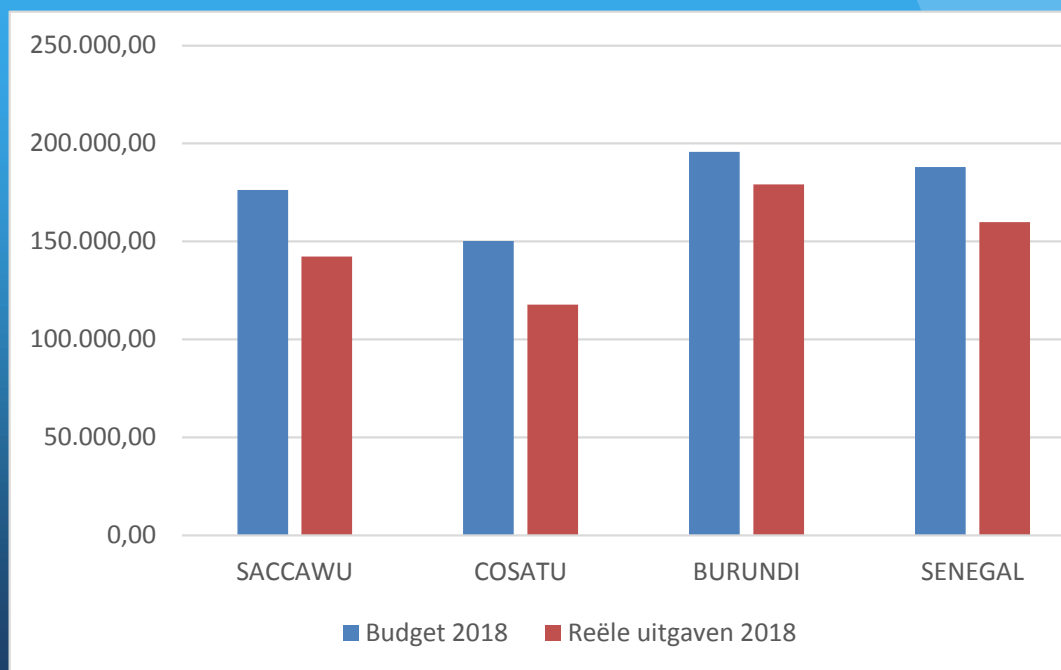
Op 6 december organiseerde de vzw BIS/ACLVB, na afloop van de congresdag en in samenwerking met ACV en ABVV, een nevenevenement gericht op "Rechtvaardige transitie: Klimaatverandering, een vakbondsantwoord". ACLVB Nationaal Secretaris en voorzitter vzw BIS, Olivier Valentin presenteerde enkele cruciale uitdagingen voor vakbonden in het licht van klimaatverandering. Hiertoe besprak hij 3 belangrijke vragen:

1. Zijn vakbonden klaar om de uitdagingen aan te gaan?
2. Wat te doen met het verdwijnen van jobs?
3. Hoe kunnen vakbonden organiseren in groene sectoren?

Uit de debatten bleek dat er geen modellen voor 'rechtvaardige transitie' zijn die zomaar van de ene naar de andere regio gekopieerd kunnen worden, aangezien de context zeer verschillend kan zijn. Van het panel, met vertegenwoordigers uit Zuid-Afrika, Latijns-Amerika en Indonesië, hoorden we uiteenlopende uitdagingen, en verschillende oplossingen die onze partnervakbonden konden voorstellen én realiseren.

Budget & reële uitgaven 2018, per partner

Operationele kosten voor het jaar 2018

Financiële verantwoording 2018

Voor het jaar 2018 beschikt de vzw BIS over een totaal operationeel programmabudget van 692.705 euro en een overgedragen saldo vanuit het jaar 2017 van 135.721 euro. Dus in totaal stond voor het jaar 2018 een budget van 828.426 euro ter beschikking van de vzw BIS. Van dit budget is een bedrag van 710.076 euro bestemd voor de partnerwerking in het zuiden en 118.350 euro is bestemd voor beheerskosten. Naast deze budgetposten hebben wij ook een budget van 59.375 voor structuurkosten (werking hier in België).

In reële termen hebben wij 673.737 euro (Operationeel + Beheerskosten) uitgegeven. Dit betekent een bestedingspercentage van 81,3% voor het jaar 2018.

SDG's: Sustainable Development goals

Piloot project: SDG's op de werkvloer

In juni 2018 startten de vzw BIS en ACLVB een pilootproject om voor de vakbond een methodiek te ontwikkelen waardoor vakbondsafgevaardigden van de ACLVB mondig en kundig worden om duurzaamheid in het licht van de SDG's op de agenda van de overlegorganen te brengen, en zo een positieve bijdrage te leveren tot maatschappelijke verandering. Om dit project op te starten hebben wij de hulp van de Universiteit Antwerpen aangevraagd die een tool ontwikkelde die aandacht geeft aan de SDG's op de werkvloer.

Fonds Sectoriels de l'industrie alimentaire :

En 2018, Le responsable sectoriel national de l'industrie alimentaire de la CGSLB, Dominik Roland, a pu négocier pour MSI l'octroi d'une partie des fonds sectoriels afin de mener des projets annuels de coopération développement de 2018 à 2021. Ainsi, MSI a choisi de faire bénéficier de ces fonds son partenaire du Sénégal, la CNTS pour la période mentionnée.

Cette année, le projet s'est déroulé dans la région de Fatick située aux abords du Delta du Saloum formé par la confluence de deux fleuves. La région de Fatick possède également une façade maritime sur l'océan Atlantique et est dépourvue d'infrastructures industrielles permettant de générer des revenus pérennes aux populations. Cependant, on y récolte le petit mil constituant l'aliment de base des populations et la mangrove, quant à elle, produit des fruits de mer que les femmes transforment en même temps que le poisson, sous forme séchée, fumée ou salée. Les femmes s'adonnent à de nombreuses activités de transformation des produits agricoles et halieutiques dans le cadre du développement communautaire. Les femmes transformatrices se sont regroupées en coopérative de groupements d'intérêt économique (GIE) d'abord puis en syndicat pour mener des activités économiques capables d'améliorer leurs conditions de vie.

Le projet visait à améliorer les conditions de travail des transformatrices, de santé et de sécurité mais aussi de lancer une dynamique d'intégration socio-économique par un renforcement des capacités des techniques de transformation et d'hygiène pour prétendre à un travail décent. Ainsi, les transformatrices de la région de Fatick peuvent désormais réaliser des produits de meilleures qualité et donc prétendre à de meilleurs revenus. **Enfin le projet s'est soldé par les réalisations suivantes :**

- ✓ La coopérative est équipée de panneaux solaires afin de réduire les dépenses issues du processus de transformation (factures d'électricité) et d'un moulin qui leur permettra de gagner des revenus de gestion de la coopérative par l'ouverture du service aux populations riveraines.
- ✓ 30 femmes sont formées aux techniques de transformation alimentaire, au marketing, à l'hygiène, à la santé et la sécurité au travail et aux impacts du changement climatique.
- ✓ 600 femmes sont équipées en kit de protection
- ✓ 600 personnes sont sensibilisées grâce au partage de connaissances et compétences des 30 femmes formées et bénéficient des investissements de la coopérative.

Vooruitkijken naar 2019...

- Verkiezingen mei 2019 en het niet-doorgegane wetsontwerp
 - Afhangende van de uitkomst van de verkiezing en de daaropvolgende regeringsvorming zien wij uit naar de invulling van de post van Minister voor ontwikkelingssamenwerking
- Tussentijdse externe evaluatie
 - Deze externe evaluatie is gericht op het aspect van leren en besluitvorming; leren om te zien hoe wij het huidige partnerprogramma nog beter kunnen uitvoeren; besluitvorming om keuzes te maken voor een nieuw vijfjarenprogramma vanaf 2022
- ESF project 2019/2020 - MVO met de SUSTATOOL
 - In 2018 heeft de vzw BIS een projectvoorstel ingediend bij de Vlaamse overheid rond MVO en de SUSTATOOL, met partner-vzw Comé en de ACLVB. Dit project werd eind 2018 goedgekeurd en zullen wij dus in de loop van 2019 implementeren
- IAO 100 jaar
 - Het jaar 2019 staat in het teken van de 100 jaar IAO viering. Wij kijken hier vooral uit naar het rapport over de “Toekomst van werk”

TEAM

Olivier Valentin, Voorzitter vzw BIS

Maresa Le Roux, Coördinator Internationale Samenwerking

Katy Fall, Projectverantwoordelijke, West Afrika

Joris Verschueren, Projectverantwoordelijke, Centraal Afrika

Sefora Lussamba, Administratief medewerkster

Contact: vzw BIS

Boudewijnlaan, 8 - 1000 Brussel

00 32 2 509 16 00

<http://www.aclvb.be/nl/homepage-bis>

<https://www.cgslb.be/fr/accueil-msi>

Belgium

partner in development